

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 118-0-Рев-06-000 988
Бања Лука, 13.3.2007. год.

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Петра Бајића, као предсједника вијећа, Драгослава Лукића и Дарка Осмића, као чланова вијећа, у правној ствари тужиоца М. С. сина Д., Д., кога заступа пуномоћник Ј. Љ. Г., адвокат, Д., З. пијаца Ф 13/2, против туженог ЈМДП „Е. РС“ – ЗДП „Е“ Б. Л., Р. бб, 78215 Д., кога заступа пуномоћник Б. С., ради заштите права из радног односа, одлучујући о ревизијама тужиоца и његовог пуномоћника, против пресуде Окружног суда у Б. Л. број Ж-91/05 од 13.4.2006. године, на сједници одржаној дана 13.3.2007 године донио је

ПРЕСУДУ

Ревизије се одбијају.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Б. Л. број Рс-630/01 од 24.12.2004. године поништено је рјешење туженог ЈМДП „Е - РС“ – ЗДП „Е“ Б. Л., Р. бб, број 5369/2000 од 28.11.2000. године о престанку радног односа тужиоца М. С. сина Д. код туженог. Туженом је наложено да тужиоца врати на рад, на радно мјесто које одговара његовој стручној спреми, односно радној спозобности стеченој радом, те да му накнади парничне трошкове у износу од 316,00 КМ, све у року од 15 дана, од дана доношења пресуде, под пријетњом извршења.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Б. Л. број Ж-91/05 од 13.4.2006. године уважена је жалба туженог и првостепена пресуда преиначена тако што је тужилац одбијен с тужбеним захтјевом којим је тражио поништење рјешења туженог број 5369/2000 од 28.11.2000. године, реинтеграцију у радни однос код туженог и накнаду парничних трошкова. Жалба тужиоца је одбијена као неоснована.

Тужилац и његов пуномоћник изјавили су ревизије против другостепене пресуде.

Из садржаја тужиочеве ревизије произилази да он побија другостепену пресуду због погрешне примјене материјалног права. У ревизији је предложио да се другостепена пресуда преиначи тако, што би првостепена пресуда била потврђена. Тражио је и накнаду парничних трошкова, као и трошкова поступка по ревизији.

Пуномоћник тужиоца изјавио је ревизију због погрешне примјене материјалног права са приједлогом да „ревизијски суд ... преиначи побијану пресуду тако што ће жалбу тужене одбити као неосновану и преиначити првостепену пресуду у складу са одредбом члана 117. став 1. Закона о раду РС.“

Одговор на ревизије није поднесен.

Ревизије нису основане.

Тужбом се тражи заштита права из радног односа.

Тужилац је, према утврђеном чињеничном стању, био радник туженог као висококвалификовани електричар и у том својству распоређен на радно мјесто дежурног електричара у Трафостаници 110 КВ Д. 1. Одредбом члана 1. Правилника о полагању стручних испита за раднике који раде на руковању и одржавању енергетских постројења, инсталација и уређаја („Службени гласник Републике Српске“, број 16/98) прописана је обавеза за такве раднике да положе стручни испит ради стицања оспособљености и овлашћења за самосталан и безбједан рад на тим постројењима. Тужени је извршио припрему и обуку свих кандидата под истим условима за полагање стручног испита. Тужилац је од 7. до 9. јула 1999. године полагао стручни испит, али га није положио. Он је у тужби признао да је на слиједећи термин за полагање испита 25. октобар 2000. године био спријечен да изађе. Испит није положио. Оспореним рјешењем туженог број 5369/2000. од 28.11.2000. године, донесеним на основу члана 53. тачка б-5 Закона о радним односима („Службени гласник Републике Српске“, број 25/93, 14/94, 15/96, 21/96, 3/97 и 10/98, у даљем тексту: ЗРО), одлучено је да тужиоцу престаје радни однос код туженог 31.3.2001. године, по истеку отказног рока који почиње тећи од 1.12.2000. године „због одбијања да се стручно оспособи и немогућности распоређивања на друго радно мјесто.“

Првостепени суд је закључио да је оспорено рјешење донесено на основу закона који је у то вријеме престао да важи и да тужилац није одбио да се стручно оспособи, па га је тужени био дужан распоредити на друге послове и задатке који одговарају његовој стручној спреми и радним способностима. У вријеме доношења акта који се побија у овом спору, био је на снази Закон о раду („Службени гласник Републике Српске“, број 38/00, са каснијим измјенама и допунама, у даљем тексту: ЗР). Неполагање стручног испита није прописано као разлог престанка радног односа у смислу одредаба чланова 112. и 113. ЗР. Углавном из тих разлога првостепени суд је удовољио тужбеном захтјеву тужиоца.

Основ за престанак радног односа тужиоца код туженог, другостепени суд је нашао у одредби члана 113. став 1. тачка 3. ЗР, па је првостепену пресуду преиначио у том смислу што је тужбени захтјев одбио као неоснован.

Закључак до кога је дошао другостепени суд, правилан је и по оцјени овог суда, али из других разлога, а не оних који су наведени у другостепеној пресуди.

ЗР је ступио на снагу 16. новембра 2000. године (члан 167. тог закона). Истог дана престао је да важи ЗРО (члан 166. ЗР). Оспорени акт донесен је 28.11.2000. године, дакле у вријеме важења ЗР. Чланом 113. став 2. тачка 3. ЗР прописано је да послодавац може отказати уговор о раду раднику ако радник не извршава обавезе из уговора о раду. Примјена ове законске одредбе подразумијева, према томе, постојање уговора о раду између послодавца и радника. Једино под претпоставком да је закључен, уговор о раду би могао да буде и отказан, наравно уз уважавање одговарајућих законских услова. Из стања у списима међутим не произилази да су парничне странке закључиле уговор о раду. Тужени из тих разлога није могао отказати тужиоцу уговор о раду због неизвршавања обавеза из тог уговора, како то погрешно сматра другостепени суд.

У првостепеној пресуди није тачно интерпретиран садржај члана 53. став 1. тачка 5. под „б“ ЗРО. Та законска одредба гласи: „Радни однос престаје без сагласности радника, ако одбије да се стручно оспособи, доквалификује односно преквалификује.“

Тужилац је према стању у списима полагао стручни испит од 7. до 9. јула 1999. године и није га положио, а сам је признао да је пропустио полагање у наредном термину 25. октобра 2000. године. Тиме што није положио стручни испит, тужилац је по оцјени овог суда одбио да се стручно оспособи за посао који је обављао. Ово ради тога, што је и сврха таквог испита стручно оспособљавање радника за руковање и одржавање сложених енергетских постројења, инсталација и уређаја, за самосталан и безбједан рад на њима. Пропуштање полагања стручног испита повлачи за собом одбијање стручног оспособљавања за рад на постројењима и уређајима, о којима је било ријечи.

Тужилац није положио испит у терминима који су били одређени у вријеме важења ЗРО. Због тога су и услови да му се откаже радни однос по одредби члана 53. став 1. тачка 5. под „б“ ЗРО настали док је био на снази тај закон. Према правилима о временском важењу закона, на тзв. „свршена факта“ примјењује се стари закон, како у погледу вануговорних, тако и уговорних правних ситуација, ако из самог закона не произилази нешто друго. У овом спорном случају под појмом „свршена факта“ треба разумјети услове за отказ радног односа тужиоца због тога што није положио стручни испит, који су, како је напријед речено настали у јулу 1999. године односно у октобру 2000. године док је ранији закон (ЗРО) био на снази. У том случају одлука о престанку његовог радног односа могла се је засновати на том закону (дакле на ЗРО), иако је донесена касније, у вријеме важење ЗР, јер не произилази да би одредбама та два закона била одређено нешто друго. Тужилац је из ових разлога правилно одбијен са својим тужбеним захтјевом као неоснованим.

У вези осталих ревизионих навода потребно је указати на слиједеће:

1. Разлози, због којих тужилац није положио стручни испит, нису битни за пресуђење у овом спору.

2. Према рјешењу о престанку радног односа, тужиоцу је радни однос престао поред осталог и због „немогућности распоређивања на друго радно

мјесто“. Ревизионим наводима да „у оквиру Електропреноса постоји велики број мјеста гдје се не тражи стручни испит“ и да тужилац „није морао радити у Д. него ... било гдје у оквиру Електропреноса“ побија се, стога, другостепена пресуда због погрешно утврђеног чињеничног стања, што је у поступку по ревизији искључено у смислу члана 240. став 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске“, број 58/03, 85/03 и 74/05, - у даљем тексту: ЗПП).

3. Тужилац је у ревизији указао на то да је оспорено рјешење потписао технички директор туженог и поставио питање „да ли је према Статуту тужене ово лице овлашћено за доношење оваквих рјешења“. При томе није доставио Статут тужене, нити извод из његових одредаба, којима би аргументовао своје наводе. Околност да је рјешење о престанку радног односа тужиоца потписао технички директор тужене, не значи, по оцјени овог суда, да је само ради тога оспорени акт незаконит и као таква ништав, тим прије што су били испуњени материјалноправни услови да се тужиоцу откаже радни однос, о чему је већ било ријечи. Истицање ових околности у ревизији има стога значај побијања другостепене пресуде због погрешно, односно непотпуно утврђеног чињеничног стања, са посљедицама наведеним у тачки 2. овог образложења.

4. Тужиочев поднесак достављен овом суду 20.2.2007. године са приложеним захтјевом надлежној инспекцијској служби за провјеру стручних оспособљености радника и записник Републичке управе за инспекцијске послове Б. Л.-Техничке инспекције од 7.2.2007. године претстављају, по својој суштини нове чињенице, односно нове доказе, који не чине основ за подношење ревизије (члан 240. ЗПП).

5. Остали ревизиони наводи нису од утицаја на пресуђење у овом спору.

Из изложеног произилази да пресуда другостепеног суда нема недостатака на које се указује у ревизијама тужиоца и његовог пуномоћника, односно на које овај суд пази по службеној дужности. Додуше, другостепени суд није дао правилне разлоге за своју одлуку, што међутим није од утицаја на ваљаност његове пресуде. Из тих разлога, а на основу члана 248. у вези са чланом 241. ЗПП, обје ревизије су одбијене као неосноване.

Предсједник вијећа
Петар Бајић